

Mededelingen van de Nederlandsche Boschbouw Vereeniging

EXCURSIE IN DRENTE OP 28 EN 29 MEI 1954

In de jeugdherberg „Us Blau Hiem”, gelegen in de boswachterij „Smilde” van het Staatsbosbeheer en aan de weg Hijkersmilde—Appelscha werden na een kort openingswoord van onze voorzitter, de deelnemers van de voorjaarsexcursie verwelkomd door Ir F. W. Malsch, directeur van het Staatsbosbeheer. Na een algemeen overzicht van de ontwikkeling van het Staatsbosbeheer in Drente te hebben gegeven, kreeg de excursie-leider van deze dagen, J. J. M. Jansen, houtvester in de houtvesterij „Assen”, gelegenheid een inleiding te houden over ontstaan en groei van de boswachterijen „Smilde” en „Appelscha” in welke boscomplexen de eerste dag de deelnemers zouden worden rondgeleid.

Voor Drentse omstandigheden zijn beide boswachterijen, tesamen ruim 3300 ha groot, hoog gelegen. Het grondwater bevindt zich gemiddeld 5 à 8 m diep; de grond bestaat uit fijn-korrelige dekzanden, terwijl vrijwel geen leem in de bodem voorkomt. Een gedeelte van dit gebied wordt ingenomen door zandverstuivingen, het overige bestond uit hoge en lage heide, die inmiddels geheel zijn bebost. Bij de eerste bebossingen, in de periode 1900—1920, werd in hoofdzaak groveden aangeplant, al dan niet gemengd met eik en/of fijnspar. In verband met de slechte ervaringen met de groveden — aantastingen door Schot en Retinia's — werden na 1920 in toenemende mate andere houtsoorten, Oostenrijkse den, lariks, fijnspar en andere gebruikt, totdat na 1930 in het geheel geen groveden meer werd aangeplant. De beheerder is, na de opgedane ervaringen, tot de slotsom gekomen dat op de armste gronden de Oostenrijkse den de beste resultaten geeft (de Corsicaanse den is in Drente te vorstgevoelig), de hoge gronden bebost kunnen worden met lariks en eik, en lage terreinen (waaronder veengrond) met fijnspar en sitkaspar; één en ander na een intensieve bodembewerking en bemesting met in de eerste plaats slakkenmeel of compost, eventueel gevolgd door lupinenvoerbouw.

Begunstigd door fraai zomerweer werd na deze inleiding een wandeling gemaakt, waarbij verschillende typen van bosaanleg werden bezichtigd; hierbij kwamen duidelijk de bodemverplegende eigenschappen van inl. eik in lariksofstanden naar voren.

De groei van de 25 jarige Jap. lariks blijkt nog zo bevredigend te zijn, dat voorlopig nog niet aan hervorming behoeft te worden gedacht. Grote verschillen in de groei van douglas-opstanden, gemengd met fijnspar, konden worden getoond, waarbij de herkomst van het zaad als oorzaak werd aangevoerd.

Bijzonder fraai was een 17 jarige bezaaiing van lariks, Oostenrijkse den, fijnspar en eik, zowel inlandse als Amerikaanse. Hoewel de lariks

zich veelal uitstekend handhaafde, bleek de noodzaak van tijdige zuivering, teneinde de meest gewenste menging van productieve en verplegende houtsoorten te verkrijgen en te kunnen handhaven.

Na de lunch, aangeboden door het Staatsbosbeheer, werd de tocht per auto in de richting Appelscha voortgezet. Interessante objecten werden bezocht, waarbij een opstand van Jap. lariks, gemengd met beuk. Verassend was de goede vertering van het strooisel van die, ieder voor zich toch bekend staand als slecht verteerbaar strooisel leverende, boomsoorten. In een Jap. lariks-opstand, geplant in het voorjaar 1928, waar de destijds gezaaide eik in de strenge winter van 1928—1929 was uitgevroren, ontstond in de jaren 1942—1946 ernstige beschadiging van de lariksbladwesped (Cephalcia alpina). Tengevolge van die kaalvraat was de groei zo geremd, dat in 1948 tot hervorming was overgegaan. Naast de „goed geslaagde” kunstmatige bezaaiing van douglas was een spontane natuurlijke bezaaiing van lariks ontstaan. Hoewel — zoals bij de levendige discussie bleek — ter plaatse meer van de douglas kan worden verwacht, zou het wel de moeite waard zijn een deel van de fraaie lariksbezaaiing in stand te houden.

Bijzonder instructief was het naast elkaar voorkomen van een 17 jarige lariksofstand, aangelegd na een intensieve grondbewerking en een 30 jarig grovedennenbos, waar de grond veel minder diep was bewerkt. De lariks is thans reeds hoger dan de groveden, die bovendien nog slecht gevormd is tengevolge van Schot en Retiniabeschadiging.

Na nog een bezoek aan het stuifzandreservaat „Aekingerzand” te hebben gebracht werd de eerste excursiedag besloten met een welkome dronk op de Bosberg, nabij Apelscha.

De Zaterdag werd het gezelschap vanaf Eext na een rit van 10 km door de Staatsboswachterijen „Gieten” en „Borger” gevoerd, langs bosontginningen van 30 tot 1 jarige leeftijd. Opvallend was het vrijwel afwezig zijn van grovedennen en het sterk overheersen van lariks—eikopstanden, waarin weinig of in het geheel geen lariksmot-aantastingen vielen te bespeuren; ook werden steeds gemengde bebossingen en geen monoculturen getroffen.

De boswachterij „Grollo”, doel van deze ochtend, bleek zeer goede, n.l. laaggelegen humusrijke heidegronden te bezitten. In tegenstelling tot de vorige dag kwam hier wel leem in de grond voor. Ook de grondwaterstand lag veel hoger, n.l. 2 à 3 meter.

Bijzonder goed groeiende lariks—eik en eik—lariksofstanden wisselden af met fijnspar, douglas en sitkabeplantingen. Zeer interessant was het te vernemen hoe de heer Jansen het vraagstuk van de aanvankelijk slecht groeiende fijnsparbeplantingen met behulp van een compostbemesting van pl.m. 40 ton per hectare heeft weten te overwinnen. De resultaten daarmede bereikt, bleken bijzonder opvallend te zijn en verdienen aller aandacht. In de naaste toekomst kunnen in deze boswachterij aanzienlijke dunningsopbrengsten worden verwacht, ondanks het feit dat de oudste opstanden pas 22 jaar zijn. De intensieve grondbewerking en de bemesting, slakkenmeel en compost, hebben wél resultaat. Verheugend is dat hier dank zij de goede grond ook eikenbossen kunnen komen.

Als men bedenkt dat daar 1000 ha in de jaren 1932 t/m 1935 geheel zijn gespit in werkverschaffing en daarna in 6 jaren bebost, krijgt men ontzag voor hetgeen werd verricht.

L. C. HANSEN.